

ОДЕСЬКИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
ПРИ ПРЕЗИДЕНТОВІ УКРАЇНИ

СХВАЛЕНО

рішенням науково-методичної ради ОРІДУ
НАДУ при Президентові України
протокол від 10.06.2020 № 9

СХВАЛЕНО

рішенням вченої ради ОРІДУ НАДУ при
Президентові України
протокол від 11.06.2020 № 248/6-5

ВВЕДЕНО В ДІЮ

наказом директора ОРІДУ НАДУ при
Президентові України
від 22.06.2020 № 89

**ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО) РІВНЯ ЗА СПЕЦІАЛЬНОСТЯМИ
«МЕНЕДЖМЕНТ» І «ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА
АДМІНІСТРУВАННЯ»**

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

Дипломна робота бакалавра є кваліфікаційною роботою студента. Це самостійна науково-дослідницька кваліфікаційна робота, що синтезує підсумок теоретичної та практичної підготовки у рамках обов'язкової та вибіркової компонент освітньо-професійної програми підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальностями 073 «Менеджмент» та 281 «Публічне управління та адміністрування», і є формою контролю набутих студентом у процесі навчання компетентностей, які необхідні для виконання професійних обов'язків.

Кваліфікаційна робота передбачає розв'язання складного спеціалізованого завдання або практичної проблеми у сфері управління, що характеризується комплексністю і невизначеністю умов, із застосуванням теорій та наукових методів.

При виконанні дипломної роботи студент повинен дотримуватись принципу академічної доброчесності. У кваліфікаційній роботі не може бути академічного плагіату, фальсифікації та списування.

Основна частина дипломної роботи складається з розділів (теоретичний, дослідницько-аналітичний, рекомендаційний) і підрозділів, які мають бути взаємопов'язані, а матеріал — викладеним послідовно із критичним аналізом теоретичних положень, статистичних даних, інформації різноманітного характеру.

У кінці кожного розділу формулюються висновки зі стислим викладенням результатів досліджень.

Структура дипломної роботи та обсяг її розділів і підрозділів залежать від особливостей теми дипломної роботи. Перелік структурних елементів дипломної роботи, їх послідовність та орієнтовний обсяг надано в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1 — Структурні елементи дипломної роботи та їх рекомендований обсяг

Назва структурного елемента дипломної роботи	Обсяг (сторінок)
Титульна сторінка	1
Завдання на дипломну роботу	2
Анотація	1
Зміст	1
Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів ¹⁾	1
Вступ	2-3
Основна частина:	—
Розділ 1 Теоретичні аспекти проблеми що досліджується	15-20
Розділ 2 Дослідження проблемної ситуації в науковій області, на підприємстві /організації	20
Розділ 3. Шляхи вирішення досліджуваної проблеми (організаційні, економічні, управлінські, фінансові ... засади	15

удосконалення досліджуваної проблеми)	
Висновки	3
Список використаних джерел ²⁾	—
Додатки ³⁾	—
Загальний обсяг дипломної роботи ⁴⁾⁵⁾	50-60

Примітки:

¹⁾ Необов'язковий структурний елемент, який використовують за необхідністю.

²⁾ Кількість сторінок не регламентується та не враховується при обчисленні загального обсягу дипломної роботи.

³⁾ Кількість сторінок не регламентується та не враховується при обчисленні загального обсягу дипломної роботи.

⁴⁾ До цього обсягу не включають обсяг списку використаних джерел та додатків.

⁵⁾ Допускається відхилення будь-якого окремого структурного елемента в межах $\pm 10\%$ за умови, що загальний обсяг дипломної роботи теж не має відхилення більше, ніж на $\pm 10\%$.

Вступ дипломної роботи бакалавра повинен містити такі складові: проблему, що потребує вирішення, ступінь її дослідження; обґрунтування актуальності обраної теми; мету і завдання досліджень; формулювання об'єкту і предмету досліджень, його практичну значущість; методи наукових досліджень; апробацію результатів роботи на підприємствах, в організаціях, установах (у разі наявності). Обсяг вступу, як правило, не повинен перевищувати 3 сторінки.

Актуальність теми (виділяється напівжирним шрифтом) подається у вигляді критичного аналізу напрямів розв'язання проблеми, обґрунтування необхідності досліджень для підприємств, організацій та установ.

Актуальність теми характеризує співвідношення між тим, що з даної проблеми вже відомо, і тим, що досліджується студентом.

Достатньо в межах двох абзаців коротко викласти: сутність проблеми дослідження, її суттєве значення для подальшого розвитку відповідної галузі науки чи виробництва, теорії та практики; значення для створення нових напрямів певної галузі науки; вирішення конкретних локальних питань, які сприяють якісним змінам у науці чи виробництві; доцільність роботи, її відмінність у порівнянні з відомими розв'язаннями проблеми (наукового завдання).

Мета та завдання роботи (виділяється напівжирним шрифтом) повинні бути чітко сформульованими та зображати тематику дослідження.

Завдання дослідження формулюються у формі переліку дій: «вивчити ...», «проаналізувати ...», «встановити ...», «обґрунтувати ...» та ін. Формулювати завдання слід якомога ретельніше, оскільки опис їх вирішення становитиме зміст розділів і підрозділів дипломної роботи. Це важливо й тому, що назви таких розділів дипломної роботи бакалавра мають відповідати конкретним завданням і результатам дослідження. Мету і завдання дослідження, а також головний результат треба обов'язково **досягнути**.

Об'єкт дослідження (виділяється напівжирним шрифтом) дипломної роботи — це процес або явище, що створює проблемну ситуацію та обране для вивчення. У разі, коли цю частину об'єктивної реальності обирають темою дослідження, вона стає предметом дослідження.

Предметом дослідження (виділяється напівжирним шрифтом) дипломної роботи є соціально-економічні закономірності функціонування та розвитку об'єкта, різноманітні його якості, властивості тощо. Предмет дослідження міститься в межах об'єкта. В об'єкті виділяється та його частина, яка є предметом дослідження. Саме на нього і спрямована основна увага здобувача ступеня «Бакалавр», саме предмет дослідження визначає тему дипломної роботи, яка зазначена на титульному аркуші як її назва.

Методи досліджень (виділяється напівжирним шрифтом) — спосіб набуття наукових знань, умінь та практичних навичок у різних сферах діяльності. Доцільно використовувати: методи теоретичного рівня: економічної теорії; економічного, управлінського та математичного аналізу, методи теорії ймовірності, математичної статистики; методи емпіричного рівня: моделювання, соціальних досліджень (опитування, анкетування) та інші.

Практична значущість (виділяється напівжирним шрифтом) має містити результати самостійно проведених досліджень, що можуть бути впроваджені в діяльність підприємств та організацій.

Тема, об'єкт, предмет, мета і завдання, методи дослідження, практичне значення, результати дослідження дипломної роботи перебувають у нерозривному зв'язку; у своїй сукупності вони зумовлюють зміст положень, що виносяться здобувачем ступеня «Бакалавр» на захист, висновків і рекомендацій дипломної роботи.

У **першому розділі** основної частини розглядаються теоретичні аспекти досліджуваної проблеми, наводиться ретроспективний огляд науково-економічної та методичної літератури, аналізуються різні погляди, наводиться їх наукова класифікація, дається порівняльний аналіз меж доцільного використання тих чи інших методів, обґрунтовується остаточний вибір методів вирішення визначеної проблеми, досліджуються основні чинники впливу на стан і розвиток досліджуваного об'єкта тощо. При підготовці цього розділу необхідно установити, що зроблено з обраної тематики науковцями.

Теоретичне обґрунтування, суть, значення, класифікаційні характеристики, історія та тенденції розвитку предмета дослідження повинні містити елементи полемічності, розкривати власну позицію щодо предмета дослідження, що створює передумови для проведення у наступному розділі власних досліджень.

Результатом теоретичного розділу повинно бути обґрунтування інструментів і методів вирішення проблеми.

У **другому розділі** студент, використовуючи фактичний матеріал і зібрану інформацію, аналізує та розкриває зміст питань на прикладі конкретних підприємств, установ, організацій. Дослідження проблеми має здійснюватися на основі накопиченого і систематизованого матеріалу, групування та обробки даних, що дозволяє проводити дипломний аналіз, обґрунтовувати пропозиції у наступному розділі.

При виконанні аналітико-дослідницького розділу студент використовує фактичні матеріали, зібрані під час проходження переддипломної практики. Ці матеріали повинні бути достатньо повними і достовірними, щоб на їх базі можна було проаналізувати стан справ, розкрити резерви і намітити шляхи їх використання, а також усунути розкриті недоліки в роботі. Слід уникати непотрібних відомостей, відбираючи тільки ті, які будуть використані для обґрунтування висновків і рекомендацій дипломної роботи.

Студент повинен продемонструвати вміння самостійно виконувати дослідження, застосовувати сучасні економіко-математичні методи, давати науково-аналітичну характеристику явищ, використовувати нові знання для вирішення прикладних проблем менеджменту діяльності.

Матеріали цього розділу рекомендується ілюструвати таблицями, графіками, діаграмами, схемами.

Третій розділ дипломної роботи містить декілька взаємопов'язаних параграфів, в яких надано конкретні науково обґрунтовані пропозиції, проекти щодо вдосконалення управління та підвищення ефективності діяльності підприємств, установ, організацій. У цьому розділі розкривають також зміст і результати власних досліджень, подаються конкретні методики і моделі.

Завдання рекомендаційного розділу — обґрунтування конкретних пропозицій щодо удосконалення результатів господарської діяльності підприємства — об'єкта дослідження. У цьому розділі на базі теоретичних узагальнень та аналізу стану досліджуваної проблеми на підприємстві та державно-правового регулювання діяльності суб'єктів господарювання в Україні обґрунтовуються нові підходи до вирішення проблеми, теоретичні, методичні та практичні пропозиції, а також організаційні та фінансово-економічні заходи щодо усунення виявлених недоліків, удосконалення менеджменту господарської діяльності тощо.

Висновки

Основна частина дипломної роботи завершується висновками, в яких автор послідовно узагальнює результати дипломної роботи, формулює висновки та пропозиції за кожним розділом і роботою в цілому відповідно до поставлених завдань.

Тут відображаються найбільш важливі наукові та практичні результати, отримані в роботі, їх значення для практичного застосування.

Формулюючи висновки, потрібно зробити акцент на кількісних і якісних характеристиках отриманих результатів, обґрунтувати їх достовірність.

Характеризуючи основні теоретичні та практичні результати, студент відзначає ступінь вирішення завдань дипломної роботи що ним виконана.

Пропозиції щодо вирішення проблемної ситуації можуть мати вигляд методичних матеріалів, економіко-організаційних, економіко-фінансових, соціально-фінансових, інноваційних, фінансово-технологічних заходів, економіко-математичних моделей, процедур.

Загальні вимоги до дипломної роботи

Оформлення дипломної роботи має відповідати загальним вимогам до робіт згідно з державним стандартом ДСТУ 3008-95 «Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення».

Текст дипломної роботи створюють у текстовому редакторі Microsoft Word, *тип файлу* «Документ Word 97-2003 (*.doc)».

У загальному випадку *орієнтація сторінок «книжкова»*, в окремих випадках (таблиці та рисунки великого розміру), за дозволом керівника дипломної роботи, допускається «альбомна» орієнтація сторінок.

Сторінка повинна мати *береги (поля) розміром*: зліва — 30 мм, справа — 10 мм, зверху та знизу — 20 мм. Допускається збільшення фактичного розміру нижнього берега (поля), якщо воно виникає в результаті:

- виконання текстовим редактором опції «заборона висячих рядків»;
- заборони відокремлення заголовку (пункту / підпункту) від наступного тексту наприкінці сторінки.

Шрифт повинен відповідати таким параметрам:

- вид шрифту: Word Times New Roman;
- розмір шрифту: 14 мм, допускається зменшення розміру шрифту що використовується в таблицях, до рівня не менше 12 мм, за умови, що розмір шрифту в усіх таблицях дипломної роботи буде однаковим;
- колір шрифту чорний;
- не допускається використання напівжирного шрифту, окрім випадків спеціально зазначених;
- не допускається використання курсивного та підкресленого шрифту;
- не допускається зміна стандартного масштабу шрифту (100%);
- не допускається зміна звичайної щільності шрифту, тобто його розрідження або ущільнення.

Абзац тексту дипломної роботи (окрім тексту всередині таблиць) повинен відповідати таким налаштуванням текстового редактора Microsoft Word:

- вирівнювання по ширині;
- рівень тексту: «основний текст»;
- відступ тексту зліва та справа: 0 (нуль) мм;
- відступ тексту в першому рядку абзацу (абзацний відступ): 1,25 мм (допускається 1,27 мм);
- інтервал перед та після абзацу: 0 (нуль) пунктів;
- міжрядковий інтервал: 1,5 рядка;
- розбивка на сторінки: заборона висячих рядків;
- виключення форматування: заборона автоматичного перенесення слів;
- не допускається перенесення частини слова в кінці рядка на наступний рядок;
- не допускається ставити між словами (числами, символами та тому подібне) більше, ніж один пробіл, та будь-яким іншим способом використовувати більше, ніж один пробіл поспіль.

Прізвища, назви установ, організацій, фірм та інші власні назви в дипломній роботі бакалавра наводять мовою оригіналу. Допускається

транслітерувати власні назви та наводити назви організацій у перекладі на мову дипломної роботи, додаючи (при першій згадці) оригінальну назву.

Скорочення слів і словосполучень у дипломній роботі надають відповідно до чинних стандартів з бібліотечної та видавничої справи.

Кожний структурний елемент дипломної роботи починають з нової сторінки.

Не допускається розміщувати назву розділу, підрозділу, а також пункту й підпункту в нижній частині сторінки, якщо після неї розміщено тільки один рядок тексту або немає жодного рядка тексту. У цьому випадку заголовок необхідно розмістити на початку наступної сторінки, тобто не відділяти від наступного тексту.

Ілюстрації та таблиці, розміри яких дорівнюють або більше аркушу формату А4, розміщують виключно у додатках до дипломної роботи.

Посилання в тексті

Посилання в тексті роботи на джерела слід зазначати порядковим номером джерела (за списком використаних джерел) у прямокутних дужках, наприклад, «у роботах [1—7] ...».

Не допускається використання цитат з друкованих джерел без наведення в атрибуції номерів сторінок, на яких текст, що цитується, знаходиться. Якщо друковане видання (книга, журнальна стаття тощо) розміщено на Інтернет-ресурсі (сайті), проте таке джерело повинно мати атрибуцію не як Інтернет-джерело, а як друковане видання, тобто з наведенням номера сторінки.

Допускається подавати посилання на джерела у виносках, при цьому оформлення посилання має відповідати його бібліографічному опису за списком використаних джерел із зазначенням номера.

Приклад

Цитата в тексті: «... у загальному обсязі робочого часу частка інформаційної роботи перевищує 70%» [6, с. 39]¹.

Відповідний опис у списку використаних джерел:

6. Чечетов, М. Про деякі аспекти підвищення професіоналізму в державній службі [Текст] / М. Чечетов, Л. Ожелевський, О. Зінченко // Вісн. держ. служби України. — 2004. — № 2. — С. 37—43.

Відповідне подання виноски:

---

¹ [6] Чечетов, М. Про деякі аспекти підвищення професіоналізму в державній службі [Текст] / М. Чечетов, Л. Ожелевський, О. Зінченко // Вісн. держ. служби України. — 2004. — № 2. — С. 37—43.

Під час роботи з різними джерелами науковий етикет вимагає точно відтворювати цитований текст, оскільки найменше скорочення може спотворити зміст, викладений автором. Посилання в тексті на джерела (атрибуція цитат) наводять у прямокутних дужках із зазначенням джерела та сторінки. Перша цифра у прямокутних дужках відповідає номеру джерела у списку використаних джерел, друга — номеру сторінки (наприклад, [32, с. 85]).

Кожне запозичення, як у формі запозиченого тексту (в т. ч. таблиці, формули, рисунку тощо), так і у формі запозиченої ідеї (без використання

безпосередньо тексту), неодмінно повинне супроводжуватися посиланням на використане джерело. Недотримання цієї обов'язкової умови розцінюється як плагіат, що унеможлиблює допуск такої дипломної роботи до захисту.

На титульному аркуші зазначають повну назву організації, якій підпорядкований вищий навчальний заклад; повну назву навчального закладу; підпис завідувача кафедри, який затверджує тему дипломної роботи; назву теми дипломної роботи; дані про студента, наукового керівника та консультанта, місто та рік подання дипломної роботи до захисту.

Список використаних джерел

До цього списку включаються публікації вітчизняних та іноземних авторів, на які у тексті є посилання з атрибуцією, тобто джерела які були використані для цитування та/або були згадані при викладі конкретних положень. Не допускається внесення до списку використаних джерел, таких джерел які не були процитовані або згадані в тексті дипломної роботи. Всі джерела вказуються тією мовою, якою вони видані. Список використаних джерел подають відповідно до вимог чинних стандартів бібліотечної та видавничої справи з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

Кожний бібліографічний опис джерела у списку використаних джерел повинен мати у своєму складі загальне позначення виду матеріалу, наприклад: [Текст], [Електронний ресурс], [Образотворчий матеріал], [Карти], [CD-диск] тощо (надається у прямокутних дужках).

Список використаних джерел формується в порядку (послідовності) української абетки по прізвищах перших авторів або заголовків, причому спочатку подаються джерела, що описані кирилицею, а потім джерела, що описані латиницею.

Додатки оформлюють як продовження дипломної роботи на наступних її сторінках, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті. Кожний додаток друкується з нової сторінки.

Додатки позначаються великими літерами української абетки, за винятком Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь. Наприклад, «Додаток Ж».

Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки, без пропуску вільного рядка після позначення додатку. Текст кожного додатка може бути поділений на розділи й підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка. Якщо зміст додатка не вміщується на одну сторінку, то на наступній сторінці у верхньому правому куті зазначається «Продовження додатку ...».

Підготовка дипломної роботи до захисту та організація захисту

Атестація передбачає захист дипломної роботи, яка є підсумком навчання за спеціальністю. До захисту дипломної роботи допускаються студенти, які успішно та повною мірою виконали навчальний план. Дипломна робота подається науковому керівникові для перевірки у терміни, визначені у завданні на виконання дипломної роботи.

Відповідно до норм академічної доброчесності підготовлена дипломна робота в формі електронного файлу подається здобувачем керівнику для попередньої перевірки на плагіат з використанням ресурсу «Etxt Антиплагіат» за посиланням — <https://biblprog.org.ua/ru/etxt-antiplagiat/>. У разі позитивного результату перевірки, дипломна робота перевіряється сектором забезпечення якості освітнього процесу відділу організації освітнього процесу з використанням внутрішньої системи антиплагіату інституту на безоплатній основі.

Далі науковий керівник надає *відгук* про дипломну роботу, в якому зазначаються: актуальність дослідження; ефективність використаної методології; рівень застосування здобутих у процесі навчання теоретичних знань та підготовки до виконання наукових досліджень; вміння самостійно вирішувати наукові та практичні задачі; вміння логічно, послідовно, аргументовано викладати матеріал і робити висновки; перспективність запропонованих рекомендацій та ступінь обґрунтованості висновків; недоліки роботи (за наявності).

Дипломна робота обов'язково повинна мати *рецензію* зовнішнього рецензента. Рецензія надається письмово і повинна містити загальний висновок щодо рекомендацій до захисту (рекомендовано або не рекомендовано).

Попередній захист дипломної роботи проходить на випусковій кафедрі. Метою попереднього захисту забезпечення додаткового контролю за відповідністю дипломної роботи вимогам за змістом та оформленням. Дипломна робота надається членам комісії з попереднього захисту не пізніше, ніж за 3 дні до дати його проходження. При виявленні недоробок, плагіату, невиконання завдання, робота повертається на доопрацювання, Доопрацьована дипломна робота надається керівнику дипломної роботи на затвердження та потім представляється на повторний попередній захист.

Захист дипломної роботи відбувається прилюдно на засіданні державної екзаменаційної комісії. Студент готує для виступу доповідь та ілюстративний матеріал.

Автор дипломної роботи має продемонструвати: вміння логічно та аргументовано викладати матеріал, коректно використовувати статистичні, математичні та інші методи, проводити власні дослідження; володіти навичками узагальнення, формулювання висновків; вміння працювати з інформаційними джерелами; ініціювати та обґрунтовувати інноваційні підходи до вирішення проблеми, що досліджується.

Порядок перевірки кваліфікаційних робіт на наявність академічного плагіату

Перевірка на академічний плагіат здійснюється на етапі представлення творів для розгляду на засіданні кафедри. Тому не пізніше ніж за 30 днів до захисту кваліфікаційної роботи необхідно подати заяву за встановленою формою та електронну версію роботи для перевірки на плагіат до сектору забезпечення якості освітнього процесу відділу організації освітнього процесу за електронною адресою: antiplagiat@oridu.odessa.ua

Кваліфікаційна робота здобувачів вищої освіти розміщується у репозитарії інституту.

Більш детально про порядок перевірки кваліфікаційних робіт на наявність академічного плагіату описано в Положенні про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в ОРІДУ НАДУ при Президентіві України.

Електронний варіант роботи

Електронний варіант роботи повинен бути повністю ідентичним за змістом роботі на паперовому носієві. Усі розділи роботи повинні знаходитися в одному файлі. Формат файлу повинен бути прийнятним для перевірки на плагіат (підтримуються формати файлів .doc, .docx, .pdf, .odt, які не містять елементів захисту).

Файл повинен мати назву за таким шаблоном:

- прізвище та ініціали здобувача вищої освіти українською мовою;
- рік випуску.

Приклад: Петров_С_К_2020

Більш детально вимоги до кваліфікаційної роботи описано у методичних вказівках щодо підготовки до захисту дипломної роботи.

Зразок оформлення титульної сторінки

Одеський регіональний інститут державного управління
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
ПРИ ПРЕЗИДЕНТОВІ УКРАЇНИ

«Допущено до захисту»

Завідувач кафедри менеджменту
організацій, кандидат економічних наук,
доцент _____ Н.Е. Красностанова

«__» _____ 202_ р.

**ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ КОМПЛЕКСНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА
ЧЕРЕЗ ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ КОНТРОЛІНГУ**

Дипломна робота
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
Спеціальність – 073 «Менеджмент»

Студент (-ка): Вітенко Алла Дмитрівна,
4 курсу денної форми навчання

_____
(підпис)

Науковий керівник: Паламарчук Володимир Іванович,
кандидат військових наук, доцент

_____
(підпис)

Рецензент: Марковський Ігор Валерійович, генеральний директор компанії
«Біостар», магістр зі спеціальності «Менеджмент»